

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

Predkladaný zámer je umiestnený v južnej časti zastavaného územia Žiliny, medzi cestu I/64 a rieku Rajčianku, v priemyselnej zóne Žiliny.

1 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA

1.1 GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Podľa geomorfologického členenia (Mazúr, Lukniš, Atlas SSR 1980) záujmové územie patrí do subprovincie vnútorných Západných Karpát, Fatransko-tatranskej oblasti, celku Žilinská kotlina, oddielu Žilinská pahorkatina. Územie z morfológického hľadiska spadá do fluválnej zvlnenej roviny so sklonitosťou 0-2 ‰. Širšie územie je typické hladko modelovanými svahmi, ktoré dosahujú sklonitosť reliéfu 5-7 ‰. Nadmorská výška terénu dosahuje cca 360 m n.m.

1.2 HORNINOVÉ PROSTREDIE

1.2.1 Geologická stavba

Na geologickej stavbe riešeného územia sa podieľajú nasledovné stratigrafické celky:

Kysucká a Manínska séria bradlového pásma zastúpená kriedovými členmi vo vývoji slieňovcov a pieskovcov, ktoré sú výrazne prevrášnené.

Flyšové súvrstvie vnútrokarpatského paleogénu s prevahou ílovcov má nepravidelné striedanie litologických typov (pieskovce, ílovce) a obeh podzemnej vody je vzhľadom na petrografickú štruktúru viazaný na plytkú podpovrchovú zónu.

Kvartérne fluválne sedimenty rieky Váh a jej terasové sedimenty – sú v predmetnom území zastúpené jemnozrnnými, piesčitými a štrkovými zeminami s hrúbkou okolo 12 až 15 m, ktoré sú vo vrchných polohách značne zahlienené a obsah pelitov s hĺbkou klesá.

Pokryvnú vrstvu zvyčajne tvorí vrstva jemnozrnných sedimentov až prachovitého charakteru s ojedinelými úlomkami hornín, ktorá smerom do podlažia prechádza do silne zaílovaných štrkov až silne piesčitých štrkov.

Zvodnenú vrstvu reprezentujú spomínané piesčité štrky a hladina podzemnej vody má voľný až mierne napätý charakter.

Radónové riziko

Na základne skúsenosti s inými lokalitami v priestore Žiliny sa dá očakávať zaradenie do kategórie s nízkym, nanajvýš stredným radónovým rizikom.

1.2.2 Geodynamické javy

V posudzovanom území nie je dokumentovaný výskyt geodynamických javov.

Seizmická územia

Podľa STN 73 0036 (Seizmické zaťaženie stavebných konštrukcií) sa posudzované územie nachádza v zdrojovej oblasti seizmického rizika č. 2, ktorej sa priraduje základné seizmické

zrýchlenie $a_r = 1,0 \text{ m/s}^2$. Geologické podložie územia sa zaraďuje podľa citovanej normy do kategórie A. Územie patrí do oblasti 8. stupňa stupnice makroseizmickej intenzity MSK-64.

1.2.3 Ložiská nerastných surovín

V širšom okolí lokality sa nenachádzajú žiadne ložiská nerastných surovín.

1.3 KLIMATICKÉ POMERY

Z hľadiska makroklimatickej klasifikácie patrí širšie posudzované územie do oblasti mierne teplej (počet letných dní do 50), podoblasti vlhkej ($I_z = 60-120$) až veľmi vlhkej ($I_z = 120$ -viac), okrsku - mierne teplý, vlhký-veľmi vlhký, s chladnou alebo studenou zimou, údolný).

Klimatické pomery majú zásadný vplyv na rozptyl znečisťujúcich látok v ovzduší a na spád emisií. Z tohto pohľadu možno považovať za najdôležitejšie tieto ukazovatele.

Teplotné pomery

Severná časť Žilinskej kotliny patrí do mierne teplej klimatickej oblasti. Priemerné ročné teploty vzduchu sa tu pohybujú v rozsahu 6,7-8,1°C. Trend rastu priemerných ročných teplôt vzduchu sa prejavil v posledných desaťročiach a najmä v posledných 10 rokoch. Najvýraznejší rast teploty vzduchu bol v januári až marci, v máji a v júni až auguste. V januári priemerná mesačná teplota vzduchu sa v predmetnom území pohybuje v rozsahu -3,5 až -4,0 °C. Za posledné desaťročie boli tieto hodnoty o 1,3 až 1,6 °C väčšie. Extrémne teplo bolo v januári 1994, kedy priemerné mesačné teploty vzduchu boli až o 5 °C väčšie ako normál. Absolútne maximálne teploty vzduchu v predmetnom území vystúpili na 36 až 37,9 °C. V mimoriadne teplých rokoch 1994 a 2000 boli v tomto území v 4 až 5 mesiacoch zaznamenané najvyššie absolútne maximá teploty vzduchu. V zimnom polroku sa v tejto oblasti vyskytuje v priemere 35-40 ľadových dní, v ktorých maximálna teplota vzduchu klesá pod 0 °C a 125-138 mrazových dní, v ktorých minimálna teplota vzduchu klesá pod 0 °C. Počas tuhých zím sa zaznamenáva až 67-72 ľadových a 155-170 mrazových dní. Počas týchto dní absolútne minimálne teploty vzduchu klesajú v predmetnom území na -29,5 až -34,0 °C.

Tab.1 Priemerné teploty vzduchu v °C (1971-2000)

Stanica	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Žilina	-2,4	-0,7	3,2	7,9	13,3	15,9	17,4	16,9	12,8	8,2	2,8	-0,9	7,9

Zrážkové pomery

Priemerné ročné úhrny zrážok dosahujú v Žilinskej kotline 750-800 mm. Najvyššie priemerné mesačné úhrny zrážok sa vyskytujú v júni a v júli. V Žilinskej j kotline tieto priemerné mesačné úhrny dosahujú 95-105 mm. Tieto zrážky za letné mesiace majú v posledných dvoch desaťročiach poklesový trend. Najvyššie mesačné úhrny zrážok sa v okolí Žiliny vyskytli v júli 1997, viac ako 250 mm. V predmetnom území sa za rok v priemere vyskytuje 120-140 zrážkových dní s úhrnom vlahy 1 mm a viac.

Tab.2 Priemerné úhrny zrážok v mm (1981-2000)

Stanica	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Žilina	43	33	43	50	81	98	93	83	73	50	53	53	753

Snehová pokrývka sa v údolnom území Žilina vytvára v priemere od polovice novembra a udržuje sa v priemere do konca marca. Trvanie snehovej pokrývky je občas prerušované a tak k jej trvalému výskytu dochádza v oblasti Žiliny v priemere v 65-75 dňoch. Trvanie snehovej pokrývky je v posledných rokoch kratšie a jej priemerné výšky nižšie. Priemerné výšky snehovej pokrývky pri februárovom vrcholení zimy dosahujú od južných k severným oblastiam 15-30 cm a maximálne výšky snehovej pokrývky od 65 až do 90 cm. Začiatkom a koncom zimy je zabezpečenosť výskytu snehovej pokrývky nízka a pohybuje sa od 2 do 25 %, v januári a februári je pomerne vysoká v rozmedzí 75-92 %. V uvedených januárových a februárových teplých obdobiach zabezpečenosť výskytu snehovej pokrývky bola obdobne nízka ako začiatkom a koncom zimy.

Veterné pomery

Dolinné oblasti usmerňujú prúdenie vzduchu v smere ich orientácie. Prevládajúce prúdenie vzduchu v údolných lokalitách Žilinskej kotliny je zo severného až severozápadného a južného až juhozápadného smeru.

Tab.3 Početnosť jednotlivých smerov vetra a bezvetria v percentách (obdobie r. 1971-2000)

Stanica/smer	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezvetrie
Žilina	12,7	4,8	3,5	5,6	13,0	10,6	7,2	10,4	32,2

Tab.4 Priemerná rýchlosť vetra v m/s za rok (obdobie rokov 1971-2000)

Stanica	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Žilina	1,3	1,5	1,6	1,8	1,5	1,5	1,4	1,2	1,2	1,0	1,4	1,4	1,4

1.4 VODA

1.4.1 Povrchové vody

Záujmové územie patrí do povodia stredného toku Váhu, ktorý preteká v severnej časti mesta Žilina cca 4,5 km od záujmového územia. Vo vzdialenosti 300 m západne preteká rieka Rajčianka.

Váh, ako stredohorský typ rieky dosahuje maximálne prietoky v apríli a máji, minimálne prietoky sa vyskytujú v zimných mesiacoch. Prirodzený režim Váhu je silne ovplyvnený prevádzkou sústavy vodných diel na hornom toku rieky Váh.

Vodné plochy, ktoré sa vyskytujú v k. ú. Žilina sú všetky umelého pôvodu. Jedná sa o Vodné dielo Žilina, nachádzajúce sa cca 4,0 km východne od posudzovanej lokality a o VD Hričov, nachádzajúce sa cca 5 km severozápadne.

1.4.2 Podzemné vody

Podľa hydrogeologickej rajonizácie Slovenska (J. Šuba a kol., 1984) patrí riešené územie do rajónu Q 029 (Paleogén a kvartér Žilinskej kotliny).

Ako bolo uvedené vyššie inžinierskogeologický ani hydrogeologický prieskum nebol realizovaný a na základe skúsenosti z okolitých areálov možno odhadnúť hĺbku podzemnej vody na 4-4,5 m.

1.4.3 Minerálne a termálne vody

V okolí posudzovanej lokality sa zdroje minerálnych vôd nenachádzajú.

1.5 PÔDA

V okolí záujmového územia sa plošne najviac uplatňujú pôdne typy – fluvizeme a kambizeme. Na tomto mieste je potrebné konštatovať skutočnosť, že v riešenom území je pôdny kryt na veľkých plochách odstránený v dôsledku intenzívnej zástavby priemyslu a služieb.

Fluvizeme typické – sú prevládajúcim subtypom na nive Váhu. Sú to pôdy s 20-40 cm hrubým humusovým horizontom, piesočnato-hlinité až hlinité, pod humusovým horizontom sú piesočnato-hlinité až hlinité kalové nívne sedimenty a pod nimi sú v hĺbke 40 až 90 cm aluviálne štrky.

Kambizeme typické – tvoria prevládajúcu časť nízkej terasy Váhu. Sú to pôdy s humusovým hlinitým horizontom – ornitou. V hĺbke okolo 50 cm sú zahlinené opracované štrky.

1.6 BIOTA

1.6.1 Flóra a vegetácia

Na základe fytogeografického členenia Slovenska (Atlas SSR, 1980) územie Žilinskej kotliny patrí do:

- ⇒ oblasti Západokarpatskej flóry (*Carpaticum occidentale*)
 - ⇒ obvodu flóry vysokých (centrálnych) Karpát (*Eucarpaticum*)
 - ⇒ okresu Fatra
 - ⇒ podokresu Malá Fatra (Lúčanská Fatra)

Súčasný stav vegetácie oproti potenciálnej vegetácii dotknutého územia je výrazne pozmenený. Pôvodná vegetácia bola z rôznych dôvodov odstránená napr. výstavbou budov a komunikácií a nahradená sekundárnymi spoločenstvami – mestská zeleň, resp. rudérálnymi a antropogénne degradovanými rastlinnými spoločenstvami.

Priamo v posudzovanom areáli sa nachádzajú umelo vysadené ihličnany, ktoré nebudú prístavbou skladovej haly ovplyvnené.

1.6.2 Fauna

Na základe členenia Slovenska (Atlas SSR, 1980) na živočíšne regióny záujmové územie spadá regiónu:

- ⇒ provincia Karpaty
 - ⇒ oblasť Západné Karpaty
 - ⇒ obvod vnútorný
 - ⇒ západný okrsk.

Zloženie fauny širšieho riešeného územia je výsledkom pôsobenia zložitého komplexu prírodných činiteľov a zásahov človeka. Vzhľadom na konfiguráciu terénu, v kontexte s lokálnymi podmienkami, výraznou prevahou urbanizovanej zastavanej krajiny, je súčasná

fauna čo sa týka diverzity chudobná. V širšom riešenom území sa uplatňujú druhy od nížinných až po horské druhy.

V širšom území sa uplatňujú zoocenózy:

- hydrických biotopov – rieka Rajčianka,
- nelesnej stromovej a krovinnej vegetácie (brehové porasty, remízky, kroviny, líniová vegetácia rôzneho typu, vegetácia priemyselných areálov),
- lesných ekosystémov (menšie lesíky),
- ľudských sídiel (budovy, parky, záhrady, ruderalne spoločenstvá).

Faunu priamo riešeného územia tvoria prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na biotopy ľudských sídiel a druhy viazané na urbánnu krajinu, miestami sa tu objavujú i vzácnejšie druhy živočíchov (sezónny migranti - zástupcovia avifauny). Druhovú diverzitu územia zvyšujú prítomné významnejšie krajnotvorné prvky (lesíky, parky, okolia recipientov, nelesná stromová vegetácia a pod.).

V mieste lokalizácie prevádzky je charakter živočíšnych spoločenstiev typický mestský s výraznou prevahou synantropných druhov s nízkou druhovou diverzitou a abundanciou. Ich výskyt je viazaný na mestskú a záhradnú zeleň, plevelné plochy, areály podnikov a budov. K najbežnejším druhom patria zástupcovia spevavcov - lastovičky, sýkorky, drozdy, trasochvost biely, vrabec domový a žltouchvost domový, z cicavcov najmä drobné zemné cicavce.

1.6.3 Prvky územného systému ekologickej stability

Priamo v riešenom území sa **nevyskytujú** ani biotopy flóry a fauny významné z hľadiska zachovania biotickej, habitatovej a krajinnej diverzity a heterogenity, teda také, v ktorých sa vyskytujú chránené, vzácne a ohrozené taxóny uvedené v aktuálnych červených zoznamoch rastlín a živočíchov, ďalej biotopy ohrozených a vzácných druhov nižších rastlín, stanovišťa vzácných a ohrozených rastlinných spoločenstiev, lokality s výskytom druhov a spoločenstiev na hranici alebo mimo územia svojho súvislejšieho areálu a lokality s výskytom ekologicky alebo inak (vývojovo, taxonomicky) významných druhov a spoločenstiev organizmov. Jedná sa o typickú mestskú zástavbu bez prirodzenej vegetácie.

Najbližší významný prvok ÚSES je regionálny biokoridor rieky Rajčianky, ktorý je situovaný cca 300 západne od posudzovanej lokality.

V zmysle RÚSES okresu Žilina i MÚSES mesta Žilina je v území, v ktorom sa plánovaná investícia nachádza, nízky stupeň ekologickej stability územia so značne pozmeneným pôvodným charakterom krajiny.

1.7 CHRÁNENÉ ÚZEMIA

1.7.1 Územná ochrana prírody

Do riešeného územia chránené územia, resp. ochranné pásma nezasahujú. V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny tu platí I. stupeň ochrany.

1.7.2 Druhovú ochranu prírody

V záujmovom území nie je dokumentovaný výskyt chránených druhov rastlín ani živočíchov.

Priamo v riešenom území sa nevyskytujú biotopy flóry a fauny významné z hľadiska zachovania biotickej, habitatovej, krajinej diverzity a heterogenity, teda takých, v ktorých sa vyskytujú chránené, vzácne a ohrozené taxóny, biotopy ohrozených a vzácných druhov nižších rastlín, stanovištia vzácných a ohrozených rastlinných spoločenstiev, lokality s výskytom druhov a spoločenstiev na hranici alebo mimo územia svojho súvislejšieho areálu a lokality s výskytom ekologicky alebo inak (vývojovo, taxonomicky) významných druhov a spoločenstiev organizmov. Na lokalite sa vyskytujú umelo vysadené ihličnany.

1.7.3 Chránené stromy

V posudzovanom území sa **nenachádza** žiadny chránený strom.

1.7.4 Chránené vodohospodárske oblasti

Do riešeného územia nezasahuje žiadne vodohospodársky chránené územie v zmysle nariadenia vlády SSR č. 13/1987 Zb. v znení zákona č. 364/2004 Z.z.

2 KRAJINA

Z popisu bezprostredného okolia prevádzky, uvedeného v kapitole II. vyplýva, že sa jedná o územie intenzívne využívané a zastavané s prevahou funkcie priemyslu a služieb, obchodov, dopravnej infraštruktúry (cesta I/64, železnica). Najbližšia obytná zóna je situovaná cca 260 m západne.

Z hľadiska súčasnej krajinej štruktúry ide o človekom silne pozmenenú krajinu s vysokým podielom urbanizovanej mestsko-priemyselnej krajiny.

Krajinná scenéria je reprezentovaná vyslovene kultúrnou krajinou, ktorú charakterizujú priemyselné objekty a objekty služieb, obchodu.

3 OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA A KULTÚRNO-HISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

3.1 OBYVATEĽSTVO

Realizáciou zámeru bude dotknuté k.ú. mesta Žilina, okres Žilina, Žilinský kraj. V dotknutom sídle žije v súčasnosti (r. 2013) 81 273 obyvateľov.

Tab.5 Vývoj počtu obyvateľov v dotknutých sídlach a meste Žilina

Obec	1970	1980	1991	1998	2000	2003	2005	2012
Žilina	54 397	70 025	83 911	86 953	86 679	85 278	85 425	84 225

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov v okrese Žilina. OO ŠÚ SR v Žilne, r. 1992, 2001. Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí. ŠÚ SR Bratislava, 1996, 1998, 1999, 2000. www.statistics.sk.

Na celkový populačný vývoj mesta, jeho rozsah a štruktúru obyvateľstva v uplynulom období výraznou mierou pôsobila migrácia obyvateľstva, ktoré sa vyznačovala dosídľovaním

obyvateľstva do mesta z vidieckych sídiel. V rokoch 1970-1991 vzrástol počet obyvateľov o 15 628, čo úzko súviselo predovšetkým s územno-správnymi zmenami a do istej miery aj s rozvojom bytovej výstavby a pracovných aktivít výrobného i nevýrobného charakteru. Od tohoto obdobia až do r. 1998 bol síce ešte zaznamenaný nárast počtu obyvateľov, ale už nie taký významný ako v predošlom období. Od r. 1999 nastala zmena vo vývoji počtu obyvateľov. Z porovnania vývoja obyvateľstva v nasledujúcej tabuľke vidieť, že vo vývoji obyvateľstva bol v nasledovných rokoch zaznamenávaný mierny pokles. (okrem roku 2005, kedy bol zaznamenaný mierny nárast celkového počtu obyvateľov). Úbytok celkového počtu obyvateľov okrem prirodzených prírastkov a úbytkov významne v sídle ovplyvňuje jednak odchod za prácou do iných miest a štátov a tiež pokračujúci trend Žilinčanov kupovať a stavať si rodinné domy v blízkych obciach mimo kataster mesta.

Tab.6 Štruktúra obyvateľstva podľa charakteristických vekových skupín v SÚ Žilina

Rok	Počet obyvateľov spolu	0-14 ročný		15-59 (54 ženy)		60+ (55+ ženy)		Index vitality
		A	%	A	%	A	%	
1991	83911	22217	26,47	49268	58,71	12426	14,8	178,8
1998	86953	17523	20,15	55511	63,84	13919	16,01	125,8
1999	86818	16735	19,28	55988	64,494	14095	16,24	118,7
2000	86679	15938	18,39	56404	65,07	14337	16,54	111,2
2003	85 278	13 173	15,45	56 565	66,33	15 540	18,22	84,8
2005	85 425	12 341	14,45	56 733	66,4	16 351	19,14	75,47
2012	84 225	11 473	13,60	52 852	62,70	19 900	23,71	57,65

A = absolútny počet

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva v SR, ŠÚ SR, r. 1991, 1998, 1999, 2000. www.statistics.sk

Zo štruktúry obyvateľstva podľa základných vekových skupín je vidieť, že v dotknutom sídle pokračuje proces poklesu detskej zložky ako dôsledok znižujúcej sa pôrodnosti. Podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku v roku 2012 dosiahol v Žiline 13,60 % z celkového počtu obyvateľov, čo predstavuje v porovnaní napr. s rokom 1991 (26,47 %) významné zhoršenie stavu.

Nárast počtu obyvateľov sa sústreďuje do produktívnej a poproduktívnej vekovej skupiny. Vplyvom úbytku detskej zložky populácie a rastom početnosti osôb v produktívnom veku a poproduktívnom veku sa ďalej zvyšuje priemerný vek žijúcich obyvateľov - populácia starne. Priemerný vek v Žiline za r. 2013 bol 40,53 roka. Index vitality hlboko pod 100 potvrdzuje vyššie povedané. Z populačného aspektu ide v sídle o regresívny typ populácie.

Podľa sčítania obyvateľov domov a bytov v roku 2011 prevažovalo v sídle obyvateľstvo slovenskej národnosti (91,21 %) a podľa vierovyznania prevládalo obyvateľstvo rímskokatolíckeho vierovyznania (65,85 %). Domový fond tvorilo 9 067 domov (obývaných 8 354), z toho 6 420 predstavovali RD a 1 656 bytové domy. Bytový fond tvorilo 33 774 bytov (31 772 obývaných), z čoho na RD pripadalo 6 986 bytov.

Ekonomická aktivita a zamestnanosť

Priemysel prispieva významnou mierou k hospodárskemu rastu, zamestnanosti a výkonnosti regiónu. Dôležitým ukazovateľom úrovne priemyselnej výroby sú tržby za vlastné výkony a tovar. V priemyselných subjektoch Žilinského kraja dosiahli v roku 2013 tržby za vlastné výkony a tovar v podnikoch s 20 a viac zamestnancami 11 757,4 mil. Eur. Podiel kraja (15,6 %) na celoslovenskom objeme tržieb v priemysle bol druhý v poradí, po krajoch Bratislavskom (36,5 %).

Podľa ekonomických činností najväčší podiel 56,2 % na hrubom obrate v Žilinskom kraji tvorila výroba motorových vozidiel. Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu sa podieľala 11,9 %, výroba strojov a zariadení inde neklasifikovaných 7,1 % a výroba papiera a papierových výrobkov 6,6 %. V Žilinskom kraji má silnú pozíciu stavebníctvo. Stavebné subjekty sídlia v Žilinskom kraji realizovali v roku 2013 tržby za vlastné výkony a tovar v objeme 1 193 mil. Eur. Žilinský kraj s podielom 16,4 % bol druhý v poradí za krajom Bratislavským (29,1 %).

Z územného hľadiska rozhodujúcu časť tržieb v kraji vyprodukovali podniky v okrese Žilina (70,1 %) Obyvatelia sú zamestnaní predovšetkým v priemysle, stavebníctve, doprave a službách a v poľnohospodárstve.

Mesto Žilina v hrubom domácom produkte na obyvateľa sa v rámci Slovenska pohybuje na 2.-3. mieste. Je mestom automobilového a strojárkeho priemyslu, stavebníctva, energetiky, elektrotechnického, textilného, papierenského, chemického priemyslu, služieb. Žilina je moderným centrom obchodu, administratívy, zamestnania, priemyslu, regionálnej samosprávnej politiky, vzdelania, dopravy, kongresov, kultúry, športu a turizmu. Pre svoju ľahkú dostupnosť tu denne dochádza za prácou, vzdelaním a obchodom z okruhu 30-50 km cca 20 000 ľudí.

Celkový počet ekonomicky aktívnych obyvateľov sídla Žilina roku 2011 (sčítanie v r. 2011) dosiahol hodnotu 41 323, čo predstavovalo 50,71 % z trvale bývajúceho obyvateľstva. V čase sčítania v r. 2011 evidovali v Žiline 4 609 nezamestnaných. Evidovaná miera nezamestnanosti v júli 2015 predstavovala v okrese Žilina 7,86 %.

3.2 SÍDLA

Mesto Žilina, z hľadiska sídelnej štruktúry Slovenskej republiky, je definované ako centrum nadregionálneho až celoštátneho významu a v niektorých špecifických funkciách až významu medzinárodného.

Žilina ako centrom regiónu je sídlom okresných a krajských úradov, významných inštitúcií, orgánov a organizácií. Pôsobí polarizačne aj aglomerizačne na okolité obce a vytvára sústavu vzájomne prepojených sídelných uzlov pozdĺž údolí riek Váhu a Kysuce. Člení sa na 19 mestských častí s názvami: Staré Mesto, Hliny, Hájik, Solinky, Vlčince, Rosinky, Trnové, Mojšová Lúčka, Bytčica, Závodie, Bánová, Žilinská Lehota, Strážov, Budatín, Považský Chlmec, Brodno, Vranie, Zádubnie a Zástranie.

Zástavba celej aglomerácie je značne rozmanitá. Nachádzajú sa tu objekty hromadnej bytovej zástavby i rodinných domov. Svojou vybavenosťou a službami pokrýva potreby obyvateľov širokého okolia i návštevníkov. Poloha mesta na križovatke dopravných koridorov, jeho prírodné a kultúrohistorické danosti, výrobná činnosť, široká škála služieb, bytový fond sú reálnym východiskom pre jeho ďalší aktívny vývoj v slovenskom sídelnom systéme.

3.3 PRIEMYSEL A SLUŽBY

Žilina je mestom s rozvinutým priemyslom. Významné zastúpenie v regióne má automobilový a strojársky priemysel, stavebníctvo, energetika, elektrotechnický, textilný, papierenský, chemický, drevospracujúci, potravinársky priemysel. Sídlia tu významné podniky chemického priemyslu (Barlo, Aquachémia), papierenského (TENTO), odevného (Makyta, Modex), strojárkeho (KLF-ZVL, Elektrovod, automobilového SUNG WOO HITECH, Johnson Controls, drevárskeho (Drevonábytok, Vital, LOMI), potravinárskeho (Mraziarne, Peza), energetického

(Tepláreň), MOBIS, HYSKO, DONGHEE, METSÄ TISSUE, SIEMENS, SCHEIDT&BACHMANN a množstvo malých a stredných podnikov rôznych odvetví.

Väčšina výrobných areálov je sústredená do šiestich výrobných pásiem. Riešená lokalita sa nachádza v priemyselnej časti mesta medzi Bytčickou a Štrkovou ulicou. Realizácia zámeru predstavuje premiestnenie výroby obalov z priestorov v bývalom PCHZ do južnej priemyselnej zóny mesta.

3.4 POĽNOHOSPODÁRSTVO A LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Skúmané územie má typicky mestský charakter s dominanciou výroby, služieb, obchodu i administratívy. Podmienky pre poľnohospodársku výrobu sa sústreďujú do okolia mesta Žilina, mimo dosahu posudzovanej stavby.

Lesohospodárske aktivity do riešeného územia nezasahujú.

3.5 DOPRAVA

Mesto Žilina je významným dopravným uzlom, v ktorom sa spájajú cesty medzinárodného významu (I/18, I/11, I/64) a v budúcnosti sa tu budú pretínať diaľnice D1 a D3, ktoré sú vo výstavbe. Cestnú sieť v sídle dopĺňa sieť ciest II. a III. triedy, obslužné komunikácie, cyklotrasy a chodníky pre peších.

Letecká doprava je zabezpečená cez regionálne letisko v Dolnom Hričove. Žilina je aj významným medzinárodným železničným uzlom, v ktorom sa križujú železničné trate zaradené do európskeho systému AGC a AGTC. Jedná sa o trať č. 120 Bratislava - Žilina, trať č. 180 Žilina - Košice, trať č. 126 Žilina Rajec (regionálna trať) a trať č. 127 Žilina - Čadca - ČR. V dlhodobom horizonte je Žilina aj plánovaným lodným riečnym prístavom.

Napojenie riešeného územia na mestský dopravný systém umožňuje v území Bytčická a Štrková cesta (v pokračovaní Kamennej cesty) a cesta I/64 (Žilina - Rajec). V území medzi cestou I/64 a Bytčickou cestou vedie regionálna železničná trať Žilina – Rajec.

3.6 PRODUKTOVODY

Popis napojenia stavby na inžinierske siete je uvedený v kapitole II.8. V dosahu stavby sú všetky potrebné siete.

Odpadové hospodárstvo

V nakladaní s odpadmi mesto Žilina postupuje v zmysle platnej legislatívy. Má schválenú stratégiu odpadového hospodárstva do roku 2020. Nakladanie s odpadmi zahŕňa zber odpadov, prepravu odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov. Tieto činnosti sú v sídle zabezpečené oprávnenými osobami.

3.7 REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

V okolí posudzovanej lokality sa plochy rekreácie nevyskytujú. Najbližšie relaxačno-rekreačno-sportové zariadenia, areály, ihriská, zelené plochy sa nachádzajú na neďalekých sídliskách Hliny, Solinky a v Bytčici. Nábrehie Rajčianky (západne od lokality) je tiež obyvateľmi využívané na voľno-časové aktivity.

3.8 KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY A ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY ÚZEMIA

V bezprostrednom okolí posudzovanej lokality sa nenachádzajú žiadne známe objekty kultúrnohistorickej alebo archeologickej povahy. Tie sú umiestnené v rámci mestskej pamiatkovej rezervácie, ktorú tvorí historické jadro mesta.

4 SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

4.1 OVZDUŠIE

V Žilinskej kotline sú nevhodné rozptylové podmienky emisií charakterizované podľa údajov poskytnutých SHMÚ Bratislava veľkou početnosťou stavov bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s. Celková ventilovanosť Žilinskej kotliny je podľa hodnotenia SHMÚ slabá. Slabé prevetrávanie je znásobované častými inverznými stavmi atmosféry, ktoré zabraňujú rozptylu emisií škodlivých látok vo vyšších vrstvách atmosféry a tieto sú vtedy koncentrované v prízemnej vrstve ovzdušia. Inverzie sa vyskytujú hlavne vo večerných a nočných hodinách najmä na jeseň a v zime.

Tab.7 Produkcia emisií zo stacionárnych zdrojov v okrese Žilina (v t/rok)

	2003	2009	2010	2011	2012	2013
TZL	354,662	158,2	126,8	122,6	132,16	156,23
SO _x	1 745,174	1404,6	939,9	625,31	509,49	443,79
NO _x	780,448	622,3	598,7	613,89	547,9	555,66
CO	5 659,990	1848,9	1789,5	1699,9	2000,8	1755,8
TOC	62,2	292,1	474,9	544,9	468,5	460,6

Vzhľadom na rozvinutý priemysel sú v okrese Žilina významné veľké a stredné energetické i technologické zdroje znečisťovania ovzdušia (napr: Žilinská teplárenská, BINEKO Rajec, Bytterm Žilina, Dolvap Varín – výroba vápna a úprava vápenca, Veterinárny asanačný podnik Žilina-Mojšova Lúčka, SeVaK Horný Hričov - čistiareň odpadových vôd , CELL Lietavská Lúčka a KLF-ZVL Omnia Žilina. Metsa Tissue Slovakia -výroba hygienického papiera)

Územie mesta Žilina zaradené medzi oblasti riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku tuhé častice PM₁₀.

4.2 HLUK

Zdrojom hluku v posudzovanom území je automobilová doprava na ceste I/64 ako i na cestách Bytčickej, Kamennej v pokračovaní Štrkovej, ktoré sú nosnými obslužnými komunikáciami tejto časti mesta.

4.3 POVRCHOVÉ VODY

Pre sledovanie kvality povrchových vôd v území je zriadených (SHMÚ Bratislava) niekoľko miest odberov pre vyhodnotenie tried čistoty podľa jednotlivých ukazovateľov.

Váh – Žilina - Budatín, riečny km 252,70

Kysuca – Žilina – P. Chlmec, riečny km. 0,60

Rajčianka – Žilina, riečny km 1,5

Tab.8 Kvalita povrchových vôd Váhu, Kysuce a Rajčianky vo vybraných profiloch

Profil	Ukazovatele podľa STN 75 7221				
	A	B	C	D	E
rieka Váh					
Žilina - Budatín	II	II	II	III	IV
rieka Kysuca					
Žilina – P. Chlmec	II	II	II	IV	V
rieka Rajčianka					
Žilina	III	II	II	III	V

Vysvetlivky :
 A - ukazovatele kyslíkového režimu
 B - základné chemické ukazovatele
 C - doplňujúce chemické ukazovatele
 D - ťažké kovy
 E - biologické a mikrobiologické ukazovatele
 I najnižší stupeň znečistenia
 V najvyšší stupeň znečistenia

Posudzovaná lokalita je mimo dosahu vodných tokov, resp. vodných plôch.

4.4 PODZEMNÉ VODY

Kvalita podzemných vôd v posudzovanej lokalite nebola skúmaná. Vzhľadom na súčasný charakter využitia lokality – priemysel, služby, obchody nie je možné vylúčiť kontamináciu podzemných vôd.

4.5 PÔDY

Prieskumy znečistenia pôd v záujmovom území neboli vykonané. Platí to isté ako v prípade podzemných vôd.

V záujmovom území nie sú zaznamenané územia ohrozené eróziou.

4.6 RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO

Už sám charakter riešeného územia, hustota osídlenia, existencia dopravných trás a iné antropogénne prejavy a aktivity nedávajú predpoklad existencie územne kvalitnej bioty. Priamo v lokalite je niekoľko umelo vysadených ihličnanov, ktoré majiteľ plánuje ponechať.

4.7 ZDRAVOTNÝ STAV OBYVATEĽSTVA A CELKOVÁ KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA PRE ČLOVEKA

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti ako aj životné prostredie (ŽP). Vplyv znečisteného ŽP na zdravie ľudí je dosiaľ málo preskúmaný, odrzkadľuje sa však najmä v ukazovateľoch ako sú stredná dĺžka života pri narodení, celková úmrtnosť, dojčenská a novorodenecká úmrtnosť, počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými a vývojovými vadami, štruktúra príčin smrti, počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, stav hygienickej situácie, šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia, stav pracovnej neschopnosti a invalidity, choroby z povolania a profesionálne otravy.

Syntetickým ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života, t.j. nádej na dožitie. Po roku 1991 pokles celkovej úmrtnosti, ale najmä dojčenskej a novorodeneckej sa prejavil v predĺžení strednej dĺžky života pri narodení. Podľa ŠÚ SR priemerná stredná dĺžka života pri narodení v Žilinskom kraji v r. 2013 bola u mužov 72,2 rokov a u žien 80,2 rokov. Priemerná dĺžka pri narodení mierne vzrástla u oboch pohlaví (napr. v roku 2010 bola táto výška v Žilinskom kraji u mužov 70,76 a žien 79,25). Vidieť pomerne vysoký rozdiel medzi výškou dožitia sa u mužov a u žien. Napriek uvedenému vývoju v poslednom období, úroveň úmrtnosti obyvateľstva, najmä u mužov v strednom veku zostáva naďalej celospoločenským problémom.

Pre demografický vývoj v SR je charakteristický dlhodobý pokles pôrodnosti aj v oblastiach s doteraz priaznivou natalitou. Platí to aj pre Žilinský kraj i okres Žilina a jeho jednotlivé sídla.

K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj mortalita. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí však nielen od uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva. Hrubá miera úmrtnosti sa v SR stabilne udržiava v poslednom desaťročí v rozpätí 9,6 až 10,0 úmrtí na 1 000 obyvateľov. V meste Žilina v roku 2013 zomrelo spolu 800 obyvateľov (úmrtnosť 9,8 ‰).

Tab.9 Vývoj úmrtnosti v Žilinskom kraji v rokoch 2003 – 2013

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet zomretých	6 318	6 399	6 628	6 623	6 666	6 800	6 650	6 585	6 345	6 469	6 555
‰	9,11	9,22	9,54	9,53	9,59	9,77	9,54	9,43	9,21	9,38	9,50

Zdroj: Vývoj obyvateľstva v SR a krajoch v r. 2013. ŠÚ SR, r. 2014

Úmrtnosť podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v Žilinskom kraji, okrese Žilina a v jeho jednotlivých sídlach dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca a nádorové ochorenia. Päť najčastejších príčin smrti: kardiovaskulárne ochorenia, zhubné nádory, vonkajšie príčiny (poranenia, otravy, vraždy, samovraždy a pod.), choroby dýchacej sústavy a ochorenia tráviacej sústavy, majú za následok 93 - 95 percent všetkých úmrtí. Z porovnania štatistík za dlhšie obdobie je zrejmé, že v štruktúre úmrtnosti podľa príčin smrti nedochádza v posledných rokoch v SR k podstatným zmenám.

V roku 2013 zomrelo v Žilinskom kraji celkom 6 555 obyvateľov, z toho v dôsledku nádorových ochorení 1 615 obyvateľov (24,64 % z celkových úmrtí), v dôsledku chorôb obehovej sústavy 3 347 (51,06 %) obyvateľov, v dôsledku chorôb dýchacej sústavy 434 (6,62 %) a v dôsledku chorôb obehovej sústavy 360 (5,49 %) obyvateľov, V dôsledku vonkajších zavinení zomrelo 378 (5,77 %) obyvateľov. Uvedená úmrtnosť na vybrané ukazovatele predstavovala v r. 2013 v Žilinskom kraji spolu cca 93,58 % zo všetkých úmrtí. Zbývajúce percentá úmrtí pripadá na iné diagnózy (Zdroj: Počet zomretých na najčastejšie príčiny smrti podľa územia trvalého bydliska. www.statistics.sk, Demografia).

V rámci SR je už dlhodobo zaznamenaný vzostup alergických ochorení.

Z charakteristiky zdrojov znečistenia životného prostredia, uvedenej v predchádzajúcich kapitolách vyplýva, že na zdravotný stav obyvateľstva dotknutej oblasti môže vplývať výraznejšie kvalita ovzdušia. Predovšetkým negatívne faktory dopravy a z činností v danom území prítomných podnikov.

Celková kvalita životného prostredia pre človeka je však súhrnom kvalít jeho jednotlivých zložiek. Priamy vplyv životného prostredia na zdravotný stav obyvateľstva (okrem havárií, úrazov) je ťažko hodnotiť aj vzhľadom na to, že príčinnosť chorôb je multifaktoriálna a výrazný podiel na chorobnosti má aj životný štýl, genetické faktory, úroveň zdravotníctva.

Taktiež v súčasnosti dostupné údaje neumožňujú dostatočne kvantitatívne určiť podiel kontaminácie životného prostredia na vývoji zdravotného stavu. Vplyv životného prostredia sa odhaduje na 15 - 20 %.